

กสศ

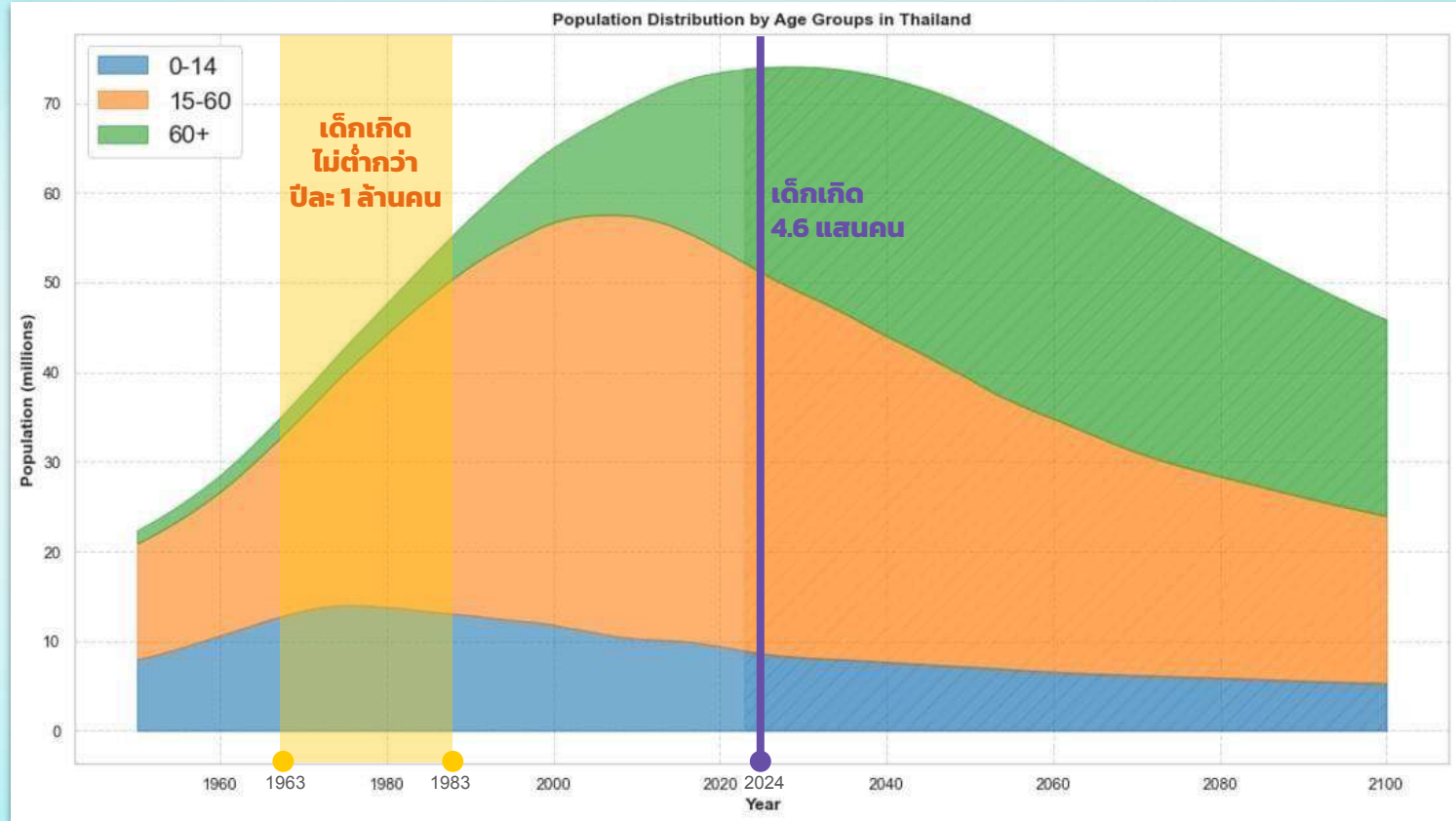
EQUITY
FORUM

Sustainable System Change
for Equitable Education in Thailand

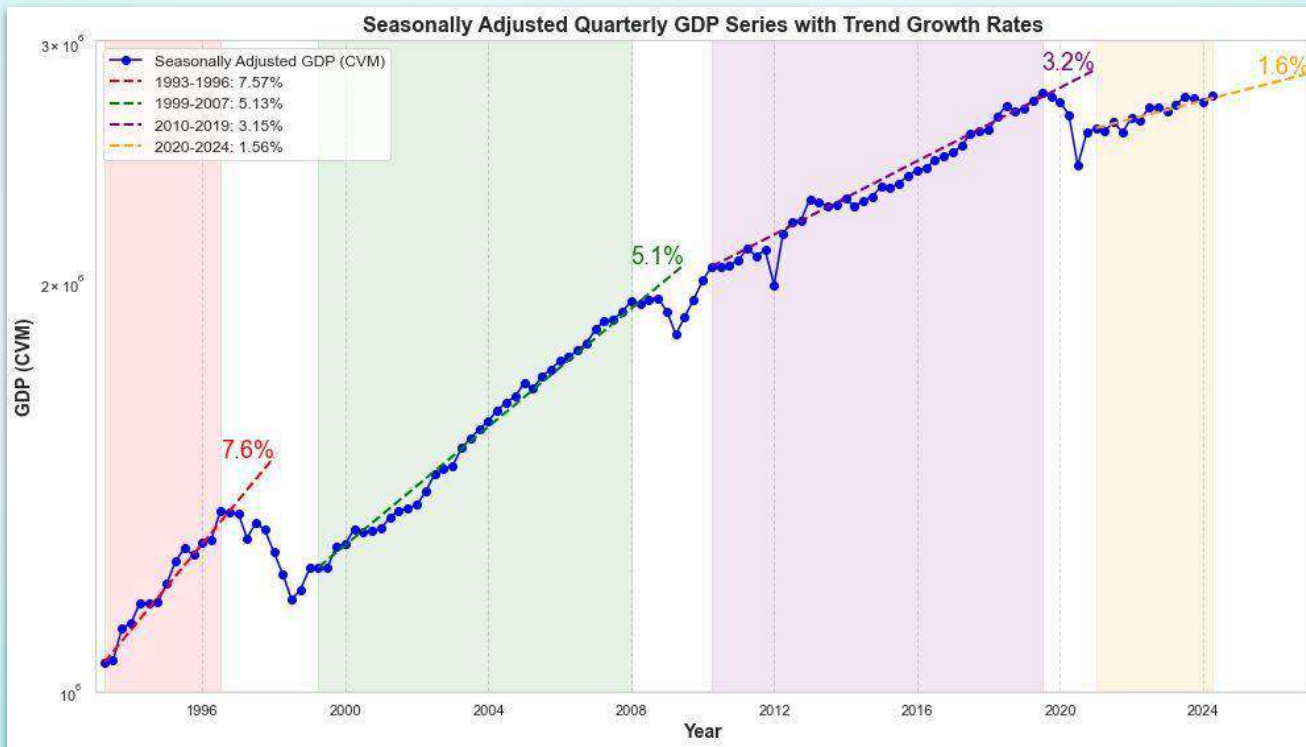

รายงานสถานการณ์ ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ปี 2567

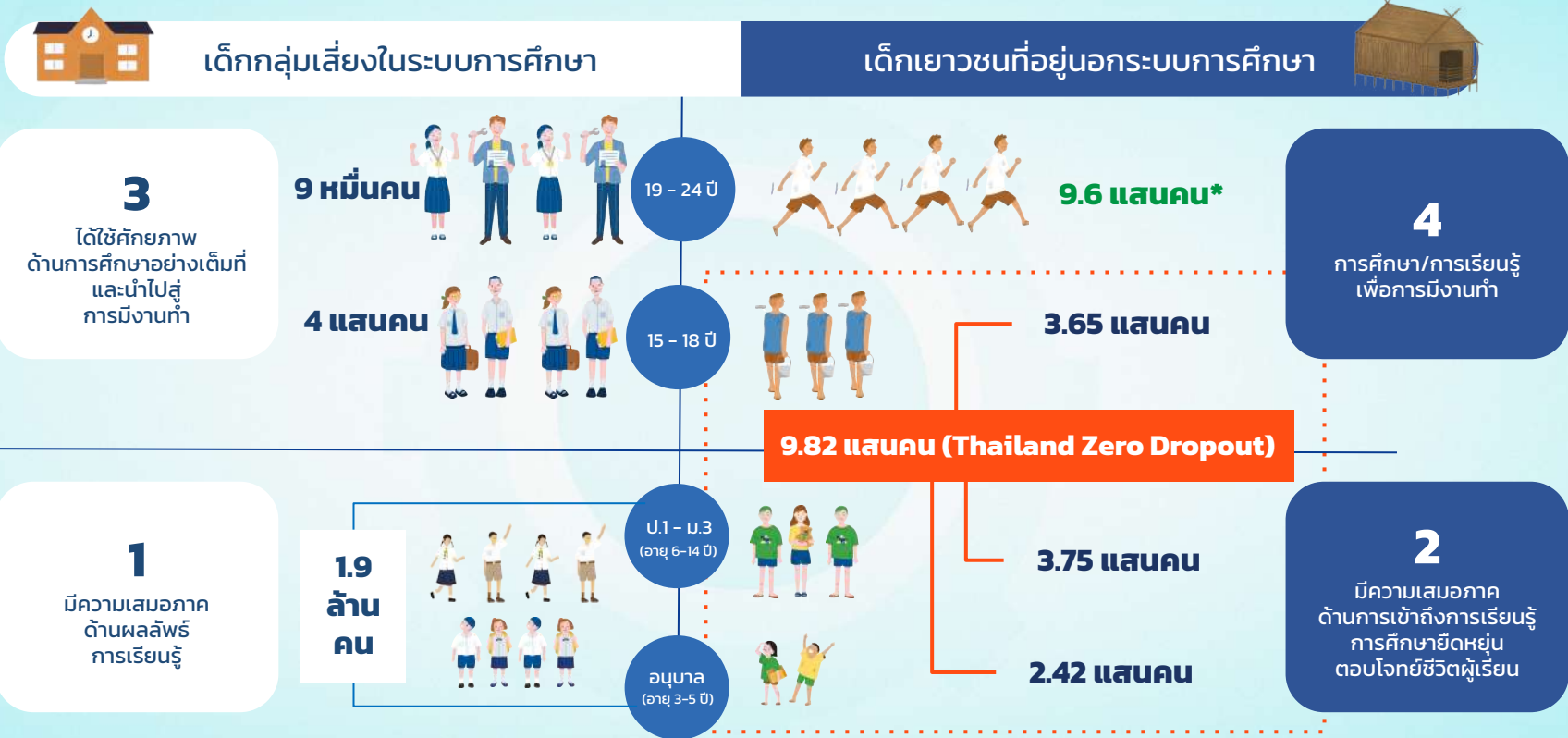
โดย กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา

แนวโน้มการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของไทยตลอด 30 ปีที่ผ่านมา แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยต้องการการปฏิรูปเชิงโครงสร้าง

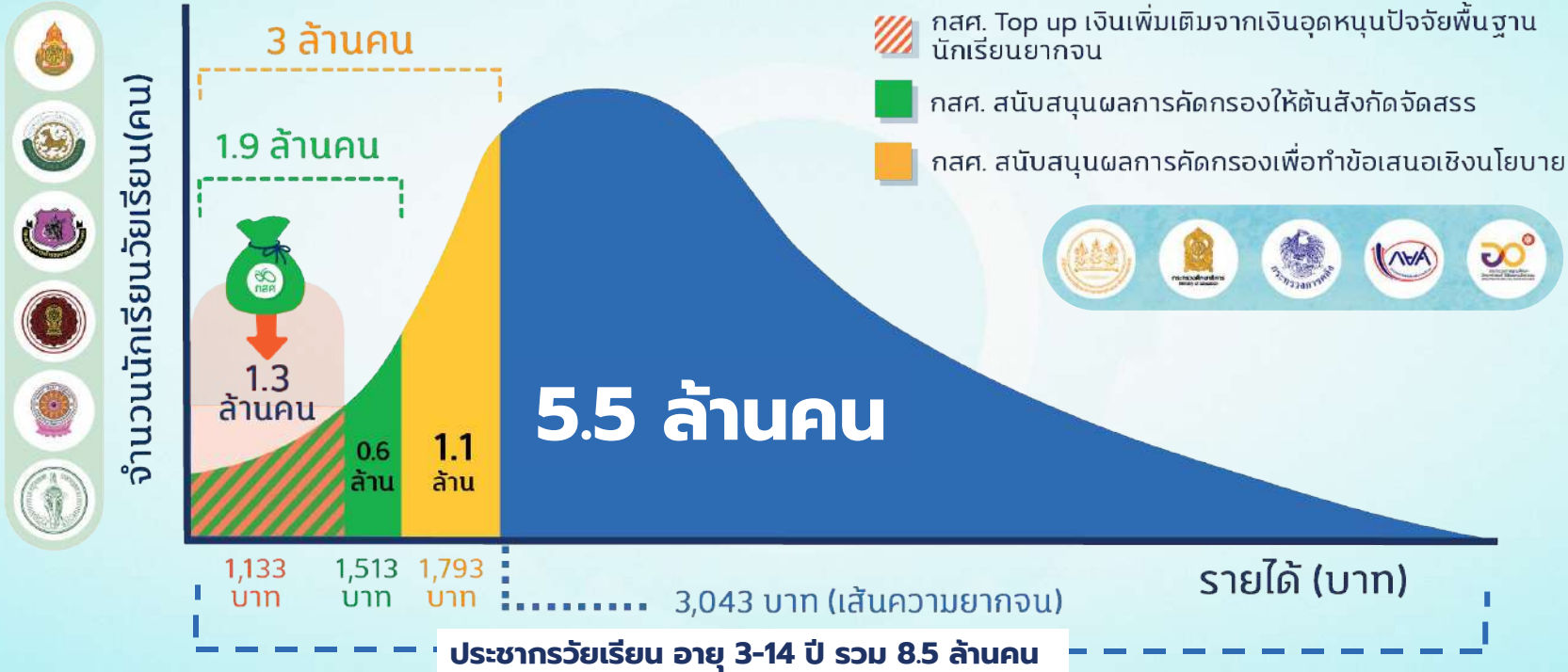

สถานการณ์ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาไทย ปีการศึกษา 2567

ที่มา : *เป็นข้อมูลประมาณการจำนวนเยาวชนที่ไม่อยู่ในระบบการศึกษา ไม่ได้ทำงาน และไม่ได้อยู่ระหว่างการฝึกอบรม (NEET) โดยคำนวณจากสถิติปี 2566 ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) ข้อมูลจำนวนเยาวชน 15-18 ปี ในระบบการศึกษา จากการประมาณการจำนวนเด็กยากจน+ยากจนพิเศษ ที่ได้เข้าเรียนต่อ ม.ปลาย+ปวช. ข้อมูลจำนวนเยาวชน 18-24 ปี ในระบบการศึกษาจากจำนวนเด็กยากจน+ยากจนพิเศษ ที่ได้เข้าเรียนต่อระดับอุดมศึกษา

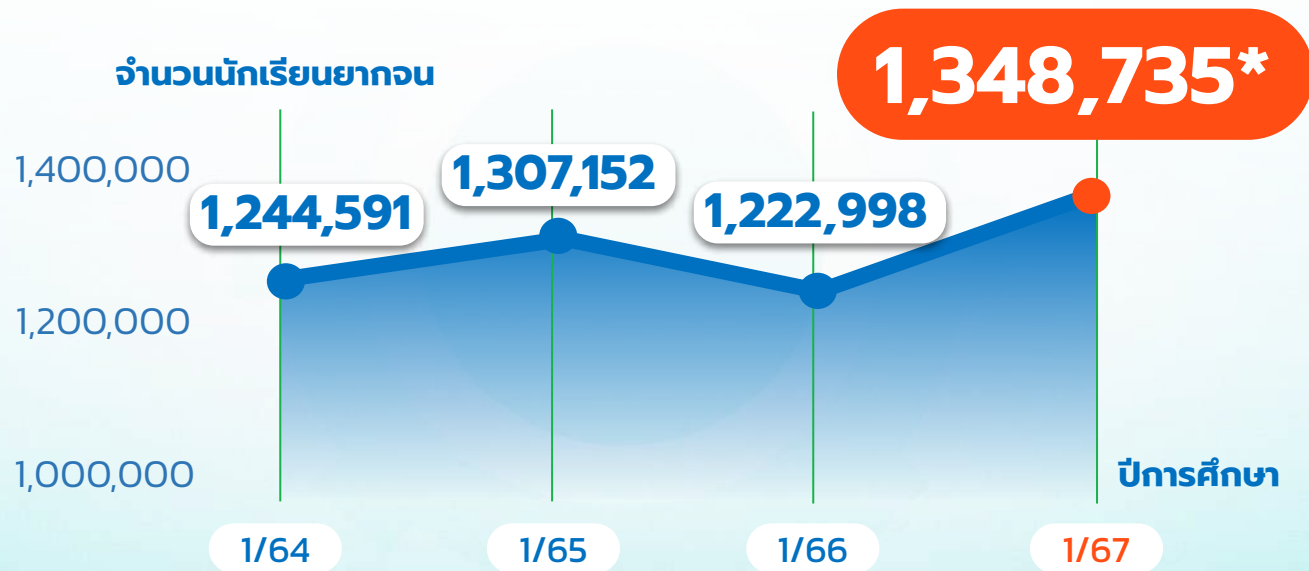
กลุ่มเป้าหมายประชากรเด็กเยาวชน อายุ 3 – 14 ปี ในครัวเรือน Bottom 15% ของไทย ปีการศึกษา 2567

หมายเหตุ :

- อ้างอิงจากเส้นความยากจนปี 2566, สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
 - รายได้เฉลี่ยคำนวณจากรายได้เฉลี่ยครัวเรือนในแต่ละกลุ่ม
- | ประมวลผลโดยฝ่ายบริหารจัดการข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย สำนักพัฒนาหลักประกันโอกาสทางการศึกษา กสศ. ณ วันที่ 25 ตุลาคม 2567

สถานการณ์จำนวนนักเรียนยากจนพิเศษ ตั้งแต่ปี 2564 - 2567

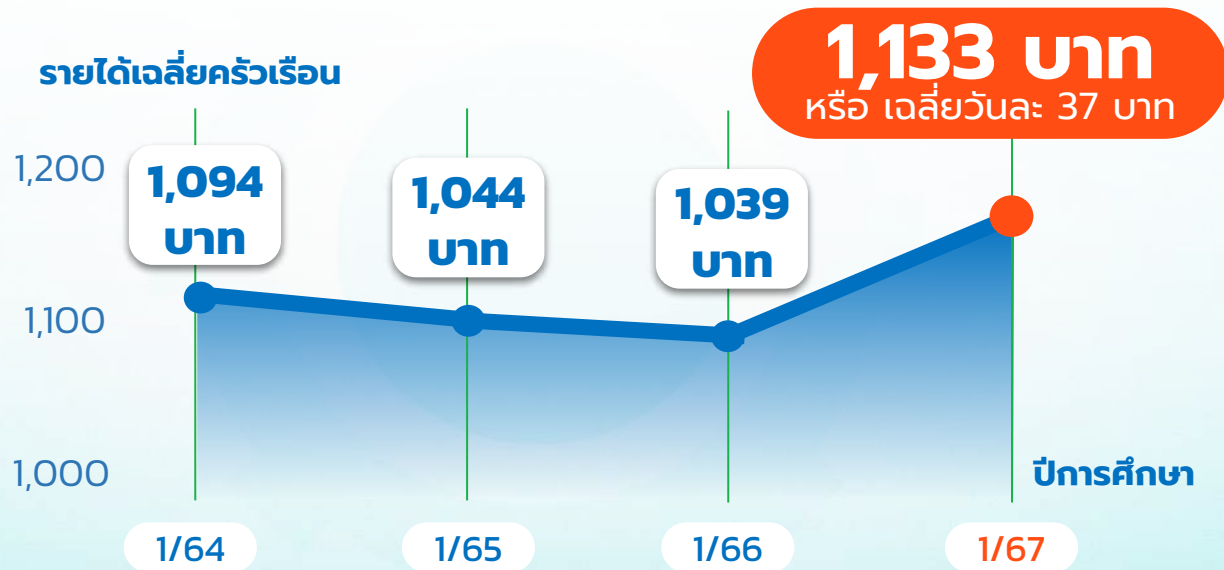

รายได้เฉลี่ยครัวเรือน

ของนักเรียนยากจนพิเศษ ปีการศึกษา 1/2567

Sustainable System Change
for Equitable Education in Thailand

หมายเหตุ : *รายได้เฉลี่ยครัวเรือนของนักเรียนยากจนที่คัดกรองใหม่ ตามปีการศึกษา

| ประมวลผลโดยฝ่ายบริหารจัดการข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย สำนักพัฒนาหลักประกันโอกาสทางการศึกษา กสศ. ณ วันที่ 25 ตุลาคม 2567

สถานภาพครอบครัวนักเรียนยากจนพิเศษ ภาคเรียนที่ 1/2567

52.14%
พ่อแม่อยู่ด้วยกัน

42.35%
พ่อแม่หย่าร้าง
/แยกกันอยู่

4.25%
พ่อแม่เสียชีวิต
/สาบสูญ

1.26%
พ่อแม่ทอดทิ้ง

หมายเหตุ : ประมวลผลจากข้อมูลนักเรียนที่สมัครคัดกรองความยากจน ปีการศึกษาที่ 2567

| ประมวลผลโดยฝ่ายบริหารจัดการข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย สำนักพัฒนาหลักประกันโอกาสทางการศึกษา กสศ. ณ วันที่ 25 ตุลาคม 2567

นักเรียนยากจนพิเศษอาศัยอยู่กับใคร??

61.23 %

**ของเด็กยากจนพิเศษ
อาศัยอยู่กับพ่อแม่**

38.77 %

**ของเด็กยากจนพิเศษ
ไม่ได้อยู่กับพ่อแม่**

อยู่กับญาติ 37.90%

อยู่กับผู้อุปการะ/นายจ้าง 0.83%

อยู่ลำพัง 0.04%⁹

ภาระพียงพียงของครัวเรือนนักเรียนยากจน ภาคเรียนที่ 1/2566

สมาชิกครัวเรือน ของนักเรียนยากจนพิเศษ

มีผู้สูงอายุ
ที่อายุเกินกว่า 60 ปี
44.43%

มีคน
ว่างงาน
27.3 %

มีคนพิการ
/เจ็บป่วยเรื้อรัง
12.41%

ลงทะเบียน
รัฐสวัสดิการ
28.54 %

สมาชิกครัวเรือน
เฉลี่ย 5 คน

นักเรียนยากจนพิเศษ **1.36%**
ที่มีความพิการหรือเจ็บป่วยเรื้อรัง

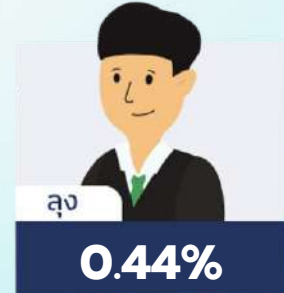
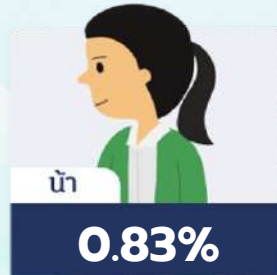
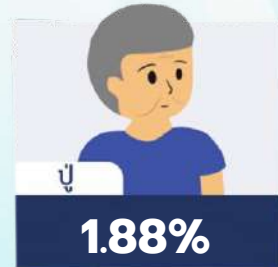
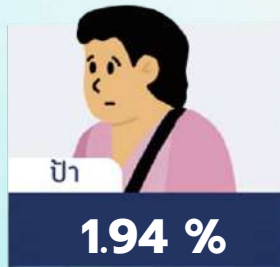
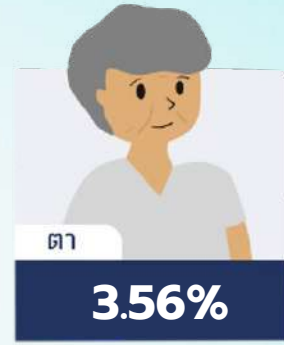
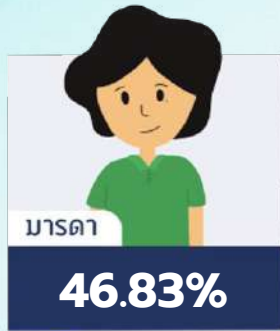

เกือบ 50% อยู่ในช่วงอายุ
9 – 13 ปี

หมายเหตุ : ประมวลผลจากข้อมูลนักเรียนที่มีครคัดกรองความยากจน ปีการศึกษาที่ 2567

ประมวลผลโดยฝ่ายบริหารจัดการข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย สำนักพัฒนาหลักประกันโอกาสทางการศึกษา กสศ. ณ วันที่ 25 ตุลาคม 2567

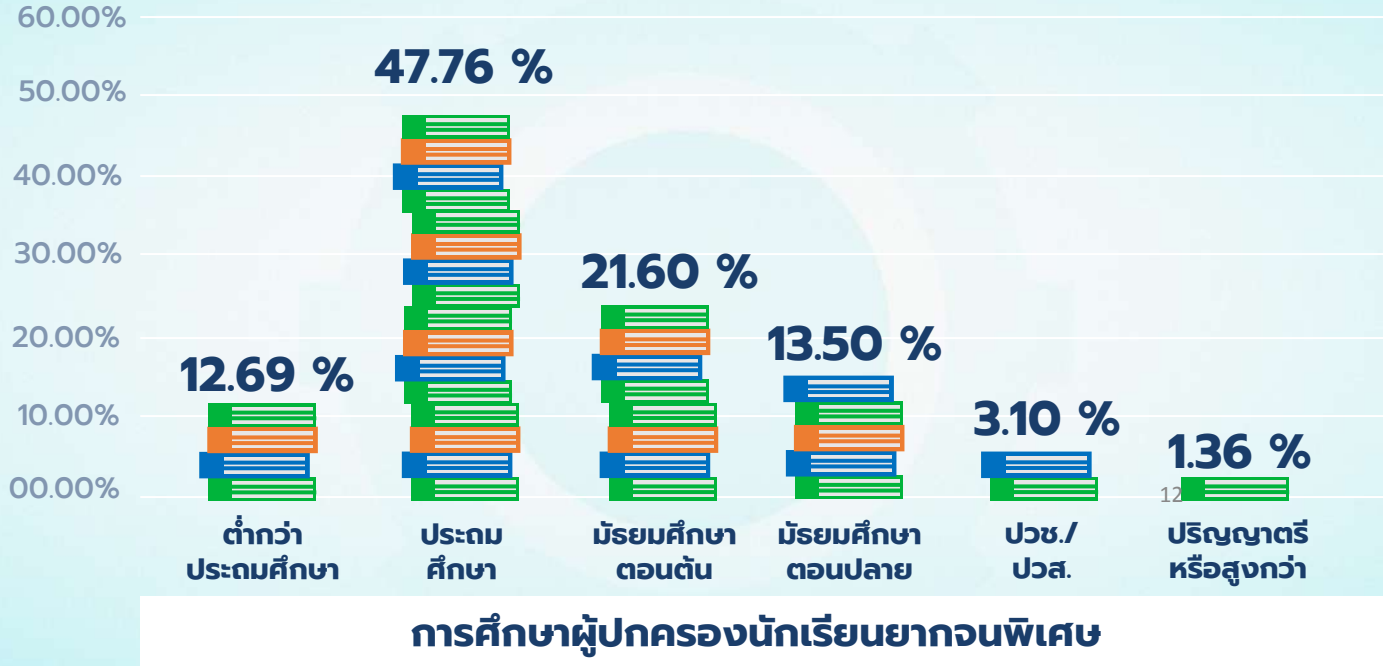
10 อันดับผู้ปกครองนักเรียนยากจนพิเศษ

หมายเหตุ : ประมวลผลจากข้อมูลนักเรียนที่สมัครคัดกรองความยากจน ปีการศึกษาที่ 2567

| ประมวลผลโดยฝ่ายบริหารจัดการข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย สำนักพัฒนาหลักประกันโอกาสทางการศึกษา กสศ. ณ วันที่ 25 ตุลาคม 2567

การศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนยากจนพิเศษ ภาคเรียนที่ 1/2567

หมายเหตุ : ประมวลผลจากข้อมูลนักเรียนที่มีครัดครองความยากจน ปีการศึกษาที่ 2567

| ประมวลผลโดยฝ่ายบริหารจัดการข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย สำนักพัฒนาหลักประกันโอกาสทางการศึกษา กสศ. ณ วันที่ 25 ตุลาคม 2567

จังหวัดที่มีสัดส่วนนักเรียนยากจนพิเศษมากที่สุด 10 อันดับ

★ เป็น 3 จังหวัดที่มีสัดส่วนนักเรียนยากจนพิเศษมากที่สุดยาวนานถึง 7 ปี

**หมายเหตุ: ข้อมูลจากระบบสารสนเทศเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (iSEE) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567

3 จังหวัดที่มีนักเรียนยากจนพิเศษมากที่สุดปี 2567 ในแต่ละภูมิภาค

ภาคกลาง	พิจิตร 14.56%	เพชรบูรณ์ 13.84%	ชัยนาท 12.13%
ภาคเหนือ	แม่ฮ่องสอน 45.09%	น่าน 19.01%	เชียงราย 15.61%
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	นครพนม 39.22%	อำนาจเจริญ 39.21%	ร้อยเอ็ด 38.61%
ภาคตะวันตก	ตาก 30.81%	กาญจนบุรี 12.91%	ประจวบคีรีขันธ์ 3.74%
ภาคตะวันออก	สระแก้ว 14.25%	ปราจีนบุรี 4.03%	ฉะเชิงเทรา 3.82%
ภาคใต้	นราธิวาส 39.81%	ปัตตานี 31.03%	ยะลา 29.94%

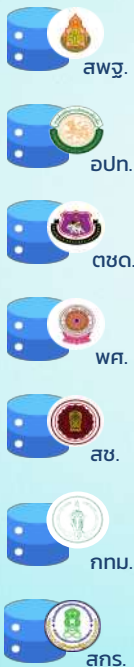

**หมายเหตุ: ข้อมูลจากระบบสารสนเทศเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (iSEE)

การเชื่อมโยงข้อมูลเด็กและเยาวชนรายบุคคล เพื่อค้นหาเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา

ฐานข้อมูลทะเบียน
นักเรียนตามสังกัด

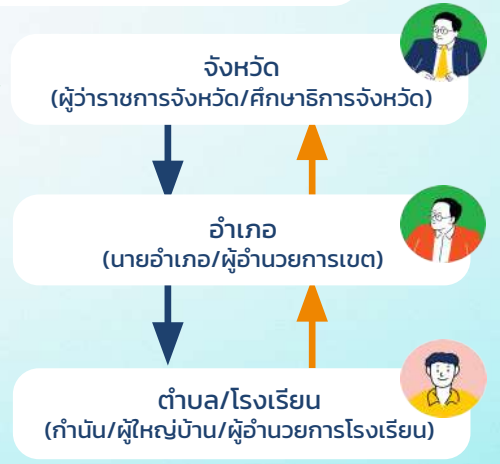

- (1) มีการเชื่อมโยงและจัดทำข้อมูลเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษาเป็นประจำทุกปี ก่อนเปิดภาคเรียน
- (2) ควรให้มีการบันทึกข้อมูลการติดตามช่วยเหลือจากพื้นที่ และคืนข้อมูลกลับไปยังฐานข้อมูลกลาง ส.ป.ศ.ร. เพื่อปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน
- (3) ดำเนินงานผ่านระบบสารสนเทศที่เป็นไปตามหลักความปลอดภัยของข้อมูล (cyber security)

ประมวลผลข้อมูล

ฐานข้อมูลเด็กและเยาวชนที่ไม่มีข้อมูลในระบบการศึกษา หรือ หลุดออกจากระบบฯ

9.8 แสนคน

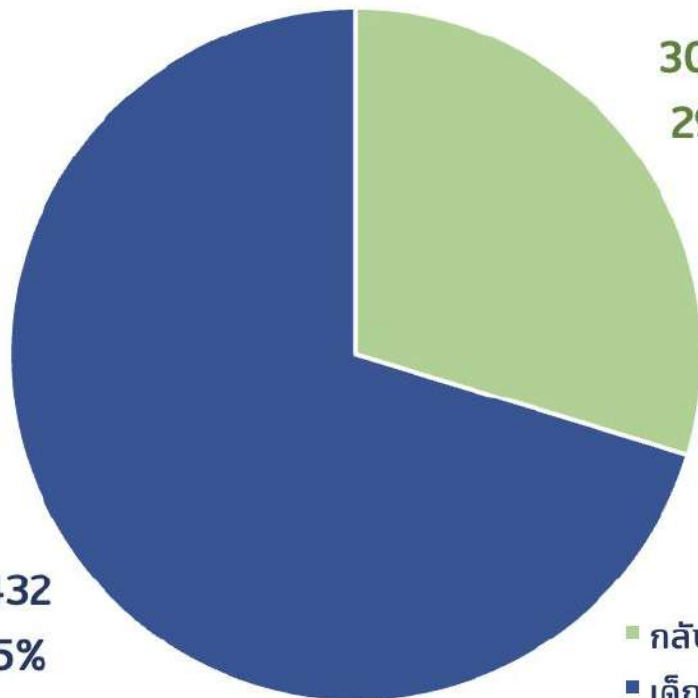
จำนวนเด็กและเยาวชนที่ไม่มีชื่อในระบบการศึกษา ปี 2566

จำนวน
1,025,514 คน

721,432
70.35%

304,082
29.65%

- กลับเข้าระบบการศึกษา 1/67
- เด็กนอกระบบการศึกษา

จำนวนเด็กและเยาวชนที่ไม่มีชื่อในระบบการศึกษา ปี 2566 ที่กลับเข้าสู่ระบบการศึกษา ปี 2567 รายอายุ

เด็กและเยาวชนที่ไม่มีชื่อในระบบการศึกษา ปี 2567

Sustainable System Change
for Equitable Education in Thailand

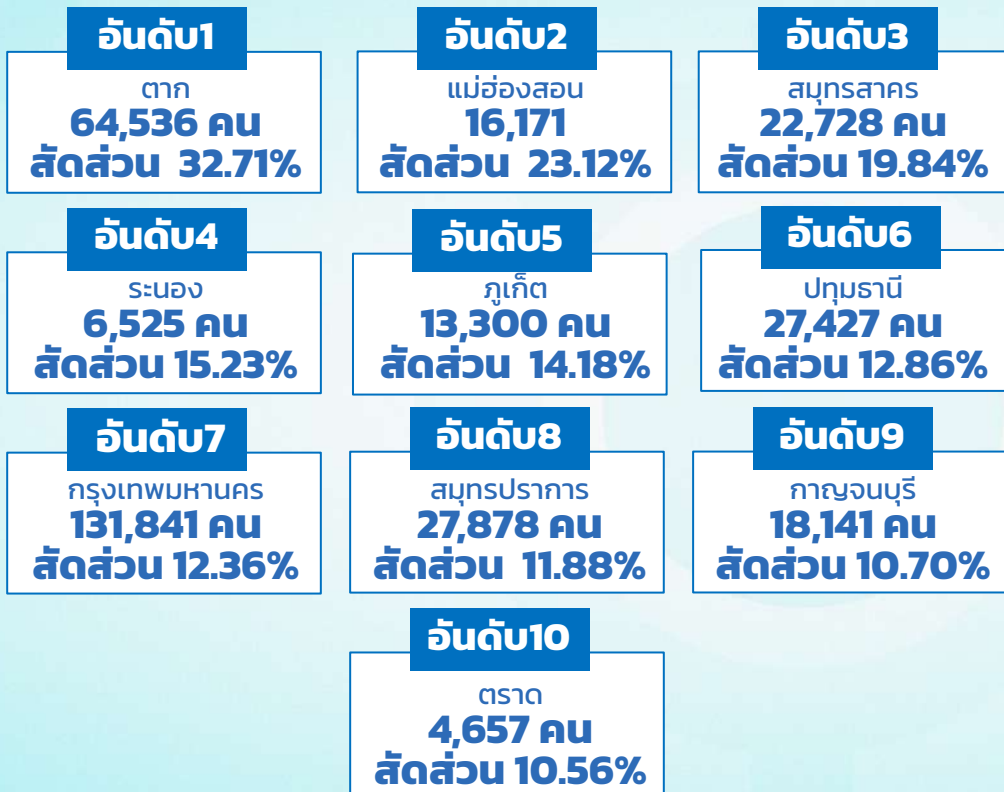

หมายเหตุ: 1. กลุ่มเก่า (ต่อเนื่อง) จำนวน 590,557 คน / กลุ่มใหม่ จำนวน 391,747 คน
2. ข้อมูล ณ เดือนธันวาคม 2567

■ กลุ่มเก่า ■ กลุ่มใหม่

ข้อมูล ณ 10 มิถุนายน 2567

จังหวัดที่มีเด็กนอกระบบมากที่สุด 10 อันดับ

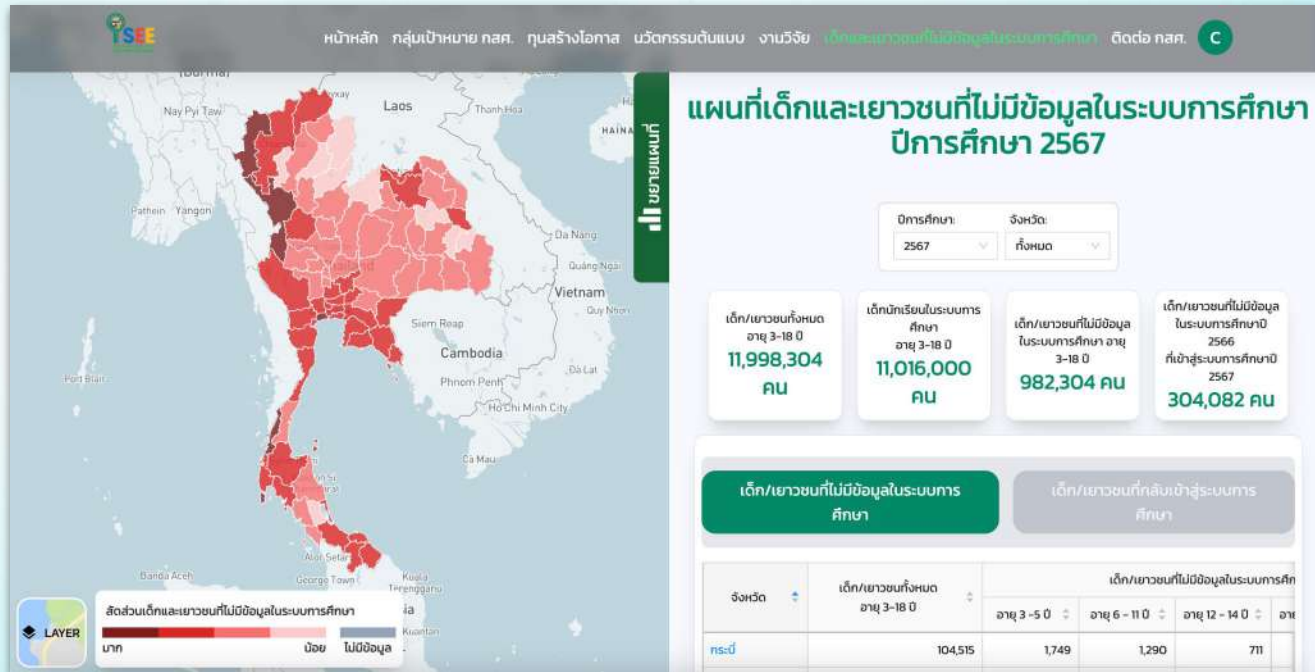

หมายเหตุ: 1. สัดส่วน % เด็กที่ไม่มีชื่อในระบบการศึกษาคำนวณจาก 100% ของจำนวนเด็กทั้งในและนอกระบบของจังหวัดนั้น
 2. จำนวนเด็กและเยาวชนอายุ 3 - 18 ปีรายจังหวัด เป็นผลรวมของจำนวนเด็กและเยาวชนในระบบการศึกษาอ้างอิงตามที่อยู่ของสถานศึกษา กับข้อมูลจำนวนเด็กและเยาวชนที่ไม่มีชื่อในระบบการศึกษาอ้างอิงที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน

ระบบสารสนเทศเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (iSEE) ฐานข้อมูลที่มีชีวิต

Sustainable System Change for Equitable Education in Thailand

เส้นทางการศึกษาของนักเรียนยากจน - ยากจนพิเศษ ปีการศึกษา 2567

Sustainable System Change
for Equitable Education in Thailand

เส้นทางการศึกษาหลังภาคบังคับของนักเรียนยากจน - ยากจนพิเศษ

นักเรียนชั้น ม.3 ในปีการศึกษา 2563

ยากจนพิเศษ	82,100 คน
ยากจน	83,485 คน
รวม	165,585 คน

STATION 2

ไม่เรียนต่อ
20%

ไม่พบข้อมูลการเรียนต่อ

ยากจนพิเศษ	16,497 คน
ยากจน	16,487 คน

รวม 32,984 คน

เรียนต่อ
80%

นักเรียนที่เรียนต่อชั้น ม.4 และ ปวช.1 ปีการศึกษา 2564

STATION 3

ศึกษาต่อผ่าน TCAS67

ยากจนพิเศษ	10,103 คน
ยากจน	12,242 คน
รวม	22,345 คน

เรียนต่อผ่าน TCAS
13.49%

STATION 4

อัตราการเรียนต่อผ่าน TCAS ของนักเรียนทั่วประเทศ **31%**

66.59%

ไม่มีข้อมูลในระบบ/ประกอบอาชีพ
จำนวน 110,256 คน
(ศึกษาต่อโดยไม่ผ่าน TCAS เรียน ปวส., หรือไม่เรียนต่อ)

สายสามัญ

ยากจนพิเศษ	40,503 คน	ยากจน	43,164 คน
------------	-----------	-------	-----------

สายอาชีพ

ยากจนพิเศษ	23,432 คน	ยากจน	22,584 คน
------------	-----------	-------	-----------

การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ยากจนพิเศษ	1,668 คน	ยากจน	1,250 คน
------------	----------	-------	----------

รอยต่อ ม.ปลาย/ปวช. - อุดมศึกษา : ปัญหาอุปสรรคจากเสียงของเยาวชน

ไม่มีข้อมูลในระบบ/ประกอบอาชีพ
จำนวน 110,256 คน

ม.ปลาย

ความท้าทาย/รอยต่อระหว่างช่วงชั้น

ค่าใช้จ่ายช่วงรอยต่อเป็น

12 เท่า

ของรายได้
นักเรียน
ยากจนพิเศษ

มหาวิทยาลัย

ความเข้าใจและการเข้าถึงข้อมูล

ไม่รู้ข้อมูลแหล่งทุน / ขาดความเข้าใจทางการเงิน

แหล่งทุนมีจำกัด / ต้องเรียนสาขาที่มีทุนหรือค่าเทอมไม่แพง

ขาดแรงจูงใจในการเรียนต่อ

ภาระค่าใช้จ่ายที่ต้องแบกรับ

ค่าใช้จ่ายรวม 13,200 – 29,000 บาท

ค่าใช้จ่าย TCAS

- ค่าสอบรายวิชากลาง 600- 1,000 บาท
- ค่าสมัครคัดเลือก 100-1,000 บาท/รอบ

ค่าแรกเข้า (หอพัก ประกัน เครื่องแบบ นักศึกษา กิจกรรรม) 2,500-7,000 บาท

ค่าเทอม 10,000-20,000 บาท (อาจต้องจ่ายทันทีเพื่อรักษาสีตริ)

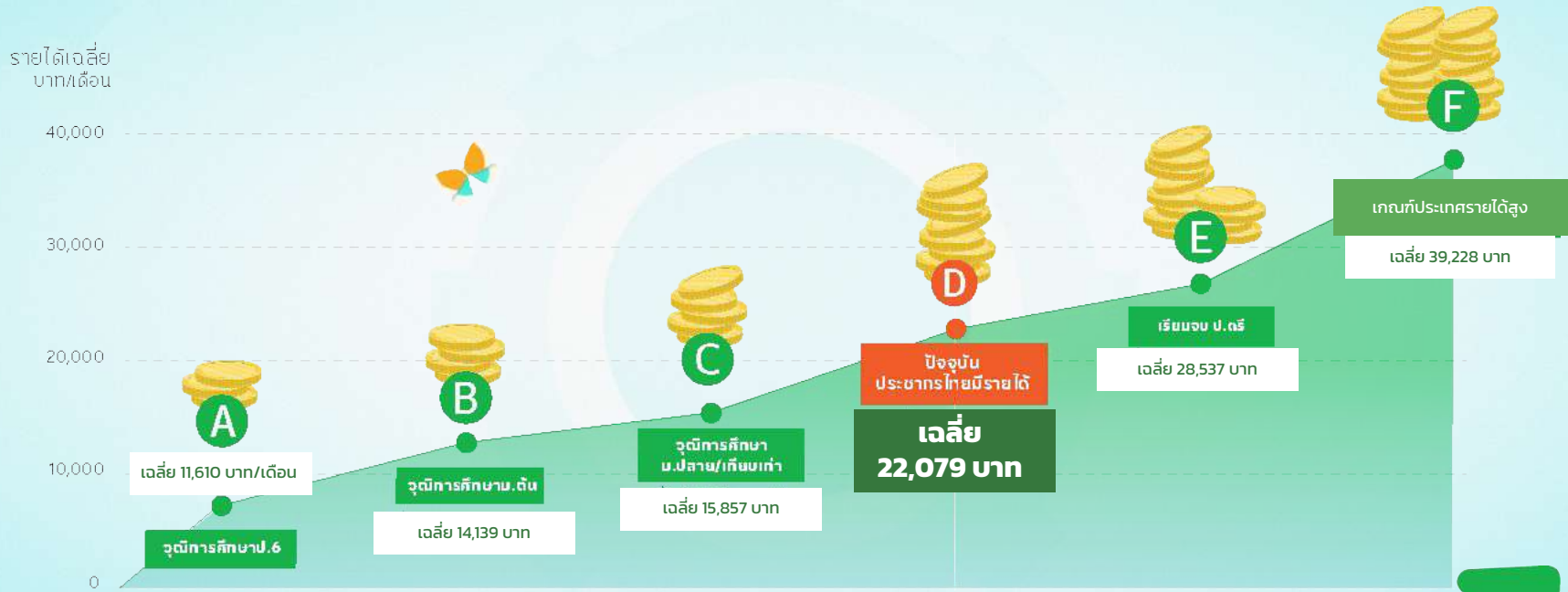
เงื่อนไขของแหล่งทุน/เงินกู้ และเงื่อนไขสถาบันการศึกษา

เงินจากแหล่งทุน/เงินกู้ มาไม่ทันค่ารักษาสีตริ และค่าเทอม

นักศึกษาไม่สามารถขอผ่อนผันค่าใช้จ่ายในมหาวิทยาลัยไปก่อนได้

รายได้เฉลี่ยหลังสำเร็จการศึกษาของเยาวชนไทย ตลอดช่วงชีวิต.....

หมายเหตุ : เกณฑ์ประเทศรายได้สูง คำนวณจากเกณฑ์รายได้ (Income Threshold) ที่กำหนดโดยธนาคารโลก (World Bank) ในปีงบประมาณ 2567 โดยใช้อัตราแลกเปลี่ยน 1 ดอลลาร์สหรัฐ = 34 บาท

ที่มา : สถาบันวิจัยเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (วสศ.) ประมวลผลจากข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร ปี 2567 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ และประมาณการรายได้ต่อหัว ปี 2567 ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เด็กเยาวชนนอกระบบการศึกษา

“Dropout” คือ ใคร?

The Global Initiative on Out-of-School Children : OOSCI) ของ UNESCO/UNICEF
แบ่งประเภทเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา เป็น 7 มิติ (The Seven Dimensions of Exclusion Model)

2 มาตรการค้นหา/พาเด็กนอกระบบ กลับเข้าสู่ระบบการศึกษาหรือการเรียนรู้

เด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา (Out-of-school Children)

มิติที่ 1

เด็กปฐมวัย
(Pre-primary age children)

ไม่ได้เข้าเรียนชั้นอนุบาลหรือ
ประถมศึกษา

มิติที่ 2

เด็กวัยประถมศึกษา
(Primary age children)

เด็กเข้าเรียนล่าช้า

มิติที่ 3

เด็กวัยมัธยมศึกษาตอนต้น
(Lower secondary aged adolescents)

เด็กที่เข้าเรียน แต่หลุด
จากระบบแล้ว

มิติที่ 6

เด็กวัยมัธยมศึกษาตอนปลาย
(Upper secondary aged adolescents)

เด็กที่ไม่เคยเข้าเรียน

นอกระบบ
โรงเรียน

1

มาตรการป้องกัน
เด็ก **2.8 ล้านคน**
หลุดจากระบบ

เด็กและเยาวชนเสี่ยงหลุดจากระบบ (Children at Risk of Dropping out)

มิติที่ 4

เด็กที่เสี่ยงหลุดจากระบบ
ในชั้นประถมศึกษา
(Primary school students)

มิติที่ 5

เด็กที่เสี่ยงหลุดจากระบบ
ในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
(Lower secondary students)

มิติที่ 7

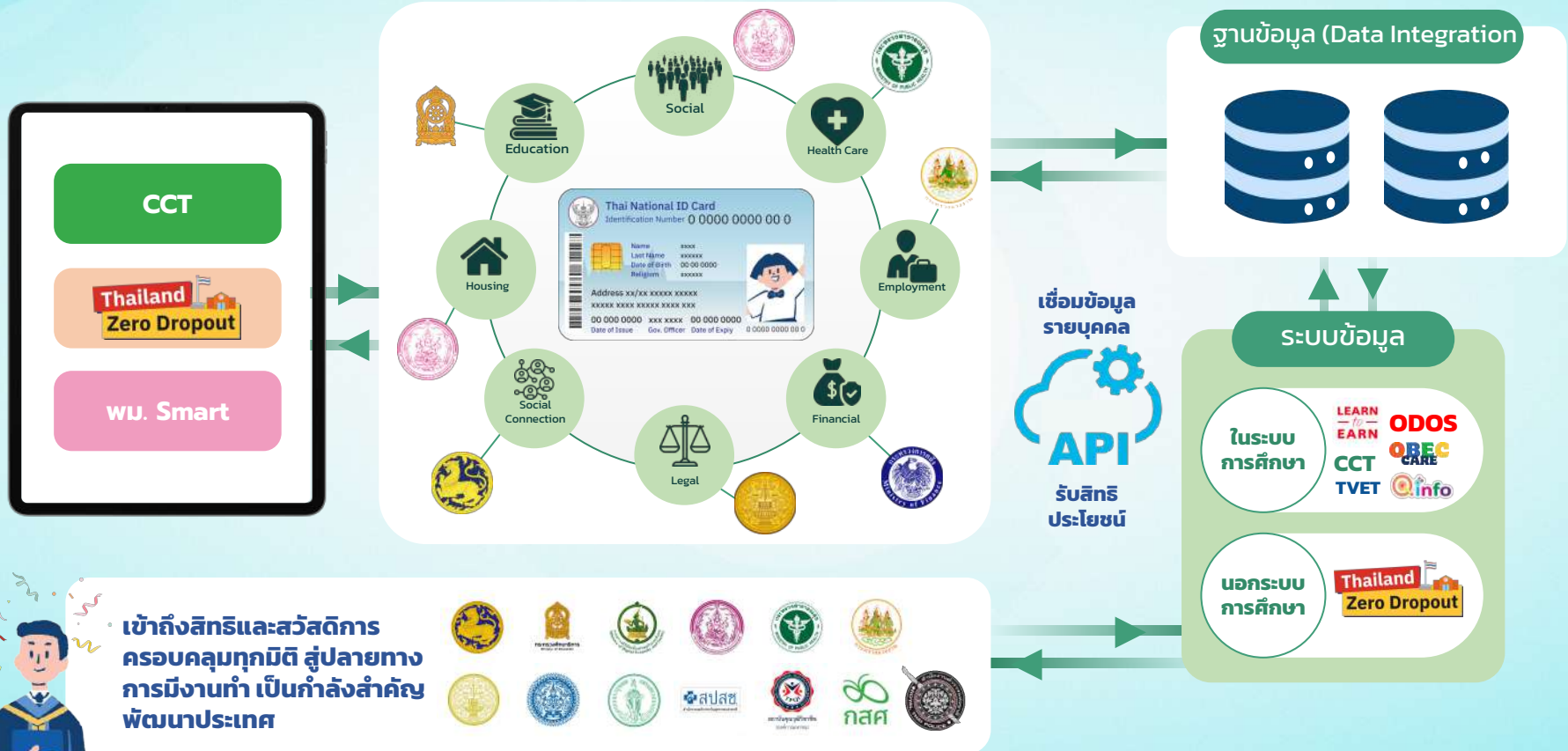
เด็กที่เสี่ยงหลุดจากระบบ
ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
(Upper secondary students)

ในระบบ
โรงเรียน

เด็กที่เสี่ยงจะหลุดออกจากการศึกษาในระหว่างการศึกษา หรือระหว่างช่วงชั้นรอยต่อ

ระบบหลักประกันโอกาสทางการศึกษา (Education Security System)

Learning Passport

EQUITY FORUM Sustainable System Change for Equitable Education in Thailand

1 โรงเรียน 3 รูปแบบ

ศูนย์การเรียนรู้

Home School

ศูนย์ดิจิทัลชุมชน

Learn to Earn

Mobile School

หลักสูตร Upskill & reskil

กสศ

ก้าวไปด้วยกัน...

สู่ความเสมอภาคทางการศึกษา

Thank You

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.)
เลขที่ 388 อาคาร เอส.พี. ชั้น 13 ถนนพหลโยธิน
แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400

www.eef.or.th EEF THAILAND

